

**INFORME FINAL DE TANCAMENT DEL PLA LOCAL D'INCLUSIÓ SOCIAL DE TERRASSA
2011-2021 I DE BASES PER AL FUTUR**

ÍNDEX

Descripció del pla.....	pàg.3
Evolució de la implementació.....	pàg.4
Previsió de futur.....	pàg.9

NOM DEL PLA: Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa

BREU DESCRIPCIÓ:

Els Plans Locals d'Inclusió Social (PLIS) van ser uns dels instruments dels que es van poder dotar els municipis per lluitar contra la pobresa i afavorir la inclusió social, és a dir, debilitar els factors generadors d'exclusió, atendre els col·lectius amb més necessitats i prevenir futures situacions de vulnerabilitat. L'anterior Departament de Treball, Afers Socials i Família de la Generalitat de Catalunya va impulsar el Programa per al desenvolupament de Plans Locals d'Inclusió Social, d'acord amb els Plans d'Acció per a la Inclusió i la Cohesió Social de Catalunya.

L'objectiu era impulsar polítiques i accions en l'àmbit local per minimitzar els factors de risc, potenciant aquells aspectes que eviten caure en situacions d'exclusió social. Dissenyar i desplegar accions prioritàries consensuades pels agents socials de cada territori, en base a la diagnosi i els recursos existents, fomentant el treball en xarxa i el treball participatiu.

És per aquest motiu que amb el PLIS es contribuïa a avançar col·lectivament vers una societat més solidària, inclusiva i amb més cohesió social.

PERÍODE DE VIGÈNCIA: 2011 – 2021

CRITERIS I METODOLOGIA UTILITZADA

Donades una determinada problemàtica social i una intervenció pública dissenyada per donar-hi resposta, el següent pas consisteix a passar a l'acció i assegurar que la intervenció s'executa de forma adequada per tal de poder assolir els resultats esperats. Aquesta traducció del programa a la pràctica, la seva execució real, és el que anomenem **implementació**. Per tant, **l'objectiu principal d'aquesta avaluació és explicar les diferents fases de la implementació del PLIS que, de forma inevitable, han estat lligades a la conjuntura política i canvis organitzatius de l'administració pública durant aquests deu anys.**

Hem de tenir en compte que en la implementació de les polítiques públiques hi intervenen múltiples aspectes que poden provocar desviacions o dèficits en relació al disseny inicial, com per exemple que en el moment de la implementació es poden donar canvis substancials en determinades circumstàncies del context econòmic, polític o social que afecten supòsits bàsics del disseny inicial i de la implementació prevista.

La implementació és una fase especialment complicada en la vida d'una política pública, i com a tal planteja reptes importants a l'avaluació. Aquesta haurà de partir del disseny inicial del programa, revisant quina és la problemàtica social, quins efectes concrets es pretenen assolir al respecte i mitjançant quins instruments.

S'ha portat a terme una avaluació interna efectuada pel personal tècnic de l'Oficina Tècnica del Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa, en diferents moments de la implementació. Una al novembre de 2016 i altre a finals del 2020. Aquest document recull, de forma sintètica, els principals elements a tenir en compte, així com un apartat final de valoració del PLIS i futur canvi de model.

CONTEXTUALITZACIÓ EVOLUCIÓ DE LA IMPLEMENTACIÓ:

Amb aquest marc de referència, l'avaluació de la implementació valora si el programa està assolint els seus resultats operatius i, si els diferents components o parts del programa que intervenen en l'execució són adequats i funcionals amb relació a aquests resultats. **Per aquesta avaluació és important tenir en compte que el Pla Local d'Inclusió Social està adscrit al Contracte Programa de la Generalitat de Catalunya i, per tant, tal i com es veurà reflectit en el següent cronograma explicatiu, la seva evolució sempre està marcada i és susceptible als diferents canvis polítics i criteris metodològics que es derivin d'aquests.** És per aquest motiu que, per avaluar aquesta implementació cal un cronograma explicatiu de les diferents fases i/o processos d'implementació del PLIS a Terrassa, que a continuació s'exposa:

2009

- Durant el 2008 la Fundació Pere Tarrés, de forma col·laborativa amb l'ajuntament posa en marxa un procés participatiu per realitzar una diagnosi social.
- Al 2009 es fa pública la diagnosi sobre l'Exclusió social a Terrassa, elaborat per la Fundació Pere Tarrés.

2010

- Es crea l'Oficina Tècnica del Pla d'Inclusió Social de Terrassa, la qual forma part del departament de planificació i Avaluació de l'Àrea d'Acció Social i Drets Civils de l'Ajuntament.

- L'Oficina Tècnica del PLIS es dota d'un tècnic superior responsable i d'una tècnica de gestió, amb la col·laboració puntual i suport de personal tècnic municipal.
- Es realitza una ampliació de la diagnosi de manera interna amb les aportacions sorgides en un procés de consulta i deliberació organitzat en 8 comissions; una de persones expertes i 6 corresponents a cadascun dels àmbits d'anàlisi, i una d'interna configurada pels coordinadors d'àrea del mateix consistori.

2011

- El Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa (PLIS) es va aprovar en el Ple Municipal del 31 de març de 2011, un moment de crisi econòmica global profunda, que va generar canvis socials importants. La conjuntura política va modificar el disseny inicial del PLIS, creant nous espais de participació i treball, com el Fòrum de ciutadania. Mitjançant aquests espais es van desenvolupar part de les accions previstes, durant el mandat 2011-2015, des d'una perspectiva d'inclusió social.
- El 22 de maig de 2011 es produeixen les eleccions municipals amb un nou Pla de Mandat i canvi d'organització i estructura política.

2012

- Es realitza el disseny metodològic Fòrum de la Ciutadania a càrrec de la consultora *Estrategias de Calidad Urbana* coordinat per Josep Maria Pascual Esteve.

2013

- Es presenta el Punt de partida: Declaració del Fòrum de la Ciutadania, el 19 de març de 2013.
- Jornada de treball: Fets i desafiaments socials, el 16 d'octubre de 2013.
- Constitució del Consell de Govern, el 19 de novembre de 2013.
- Reunió del Consell de Govern, el 17 de desembre de 2013.
- Constitució de les Taules de participació:
 - Habitatge Social → maig 2013
 - Xarxa Integració i Convivència → juny 2013
 - Pobresa Energètica → gener 2014

2014

- Reunió del Consell de Govern i presentació de l'avaluació, el 18 de març de 2014
- Reunió del Consell de Govern, el 20 de novembre de 2014.
- Desembre aprovació *Document marc del programa per al desenvolupament de plans locals per a la inclusió social 2015* de la Generalitat de Catalunya, que planteja la necessitat de reformular el PLIS.

2015

- El 22 de maig de 2015 es produeixen les eleccions municipals amb un nou Pla de Mandat i canvi d'organització i estructura política.
- El 29 d'octubre de 2015 es va aprovar al Ple Municipal una proposta de resolució per lluitar contra l'exclusió social, acordant presentar una proposta d'actualització del Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa 2011-2015. S'acorda desenvolupar un procés participatiu de caràcter associatiu i ciutadà que permeti l'obtenció del consens social suficient per a la definició i implementació del nou Pla Local d'Inclusió Social i poder garantir així, una estabilitat metodològica en el temps, independent dels canvis de conjuntura política.

2016-2017

- Tasques d'actualització de la diagnosi social
- Elaboració dels mapes de vulnerabilitats
- Elaboració del mapa de recursos inclusius
- Creació d'una estructura organitzativa de seguiment amb els següents òrgans:
 - Oficina Tècnica
 - Comissió Polític Tècnica de seguiment
 - Comissió Tècnica Transversal
- Reunió del Grup de treball polític tècnic de seguiment del PLIS, el 14 d'abril de 2016
- Reunió del Grup de treball polític tècnic de seguiment del PLIS, el 3 de novembre 2016. Presentació de l'avaluació PLIS 2011-2015, Diagnosi Social, Mapes de Vulnerabilitat i Proposta procés participatiu.

2018

- L'Ajuntament assumeix el repte, el 2018, d'articular les polítiques d'inclusió social des de la perspectiva de l'acció comunitària, seguint el nou marc metodològic de la Generalitat de Catalunya.
- Es treballa en un document de Bases del procés d'integració del PLIS-PDC a Terrassa
- Fase I – Preparatòria: juliol 2018
- Fase II – Presentació del PLACI: setembre-octubre 2018
- Fase III – Formació: octubre-novembre 2018
- Fase IV- Treball al Territori: novembre 2018-desembre2019
- Fase V- Disseny del PLACI als territoris: desembre2018 -gener-febrer 2019

2019-2020

- Es treballa de forma conjunta entre PLIS i PDC en la prova pilot implementació del PLACI en un document de Bases del procés d'integració del PLIS-PDC a Terrassa
- La finalitat que es persegueix amb el PLACI és la incorporació de l'acció comunitària per a la inclusió social en la planificació estratègica i operativa dels ens locals a través d'una eina específica: el pla local d'acció comunitària per a la inclusió social (PLACI). Aquesta eina de planificació ha d'esdevenir el full de ruta de l'acció comunitària, com a estratègia per a la inclusió social i la millora de la qualitat de vida de les persones.
- El PLACI parteix de tota la feina feta prèvia des dels plans de desenvolupament comunitari i els plans locals d'inclusió social i la reconeix. En cap cas es presenta com un instrument que pretengui trencar amb les dinàmiques i estructures precedents; ans al contrari, es tracta d'una eina al servei de les xarxes, espais i projectes comunitaris que, any rere any, s'han anat teixint als territoris. En aquest sentit, el PLACI respon a la voluntat de maximitzar el potencial inclusiu i comunitari d'ambdós instruments (PLIS i PDC) per tal d'incrementar l'impacte de les intervencions i, alhora, racionalitzar i fer més eficients els recursos.

- Cal apuntar que per l'any 2020, de moment, es treballa amb les fitxes del contracte programa dels PLIS i dels PDC prorrogades, això vol dir que el model PLACI encara tardarà a implantar-se en els ens locals. Tot i això, en el cas de Terrassa s'ha treballat ja amb aquesta perspectiva.

2021

- Al 2021, amb el suport de l'Oficina Tècnica del Pla d'Acció Comunitària de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària de la Generalitat de Catalunya, es treballa en la nova eina d'intervenció que la Generalitat de Catalunya posa a disposició dels ens locals en matèria d'inclusió social i acció comunitària: els Plans Locals d'Acció Comunitària Inclusiva (PLACI).

2022

- Des del Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya, finalment s'unifiquen les fitxes del Contracte Programa del PLIS i del PDC, en una fitxa única, la fitxa nº 52, anomenada **Plans, programes i projectes d'Acció Comunitària Inclusiva. A partir del 2022 passa a liderar-se des dels Serveis Socials Bàsics.** El procés d'impuls de l'Acció Comunitària Inclusiva té lloc en el nou Pla Estratègic de Serveis Socials de Catalunya 2020-2024 on, l'Acció Comunitària i la Prevenció formen part dels eixos que vertebreren el nou pla. En aquest marc, l'Acció Comunitària Inclusiva es dibuixa com un dels instruments que ha de contribuir a enfortir el Sistema de Serveis Socials, a través de la ubicació orgànica del nou Pla a les Àrees Bàsiques de Serveis Socials, amb l'impuls d'una estratègia comunitària que, pivotant des dels serveis socials, impregni tota l'acció dels ens locals.

PREVISIÓ DE FUTUR

Terrassa és una ciutat on han conviscut durant molts anys el PDC i el PLIS. Coneixedores de la transformació d'aquests programes cap a un acció comunitària i inclusiva, al 2018 es va començar a implementar la nova metodologia, de la mà de la Generalitat i de la consultora El Risell.

A l'espera de la nova configuració definitiva, els equips del PLIS i del PDC han anat treballant amb aquesta nova mirada en els barris on es venia implementant els PDC's: s'ha format les persones membres de les entitats i altres institucions (CAP's per exemple) i a personal municipal o bé subcontractat que intervé al territori; s'ha donat a conèixer la realitat social del territori aportant dades de vulnerabilitat per barris i elaborant diagnòs conjuntament; a partir d'aquestes diagnòs, s'ha intentat que les accions que s'acordaven en el marc del PDC fossin encaminades a minimitzar els riscos d'exclusió detectats.

Enguany i els propers anys, hem de seguir formant el personal i altres agents socials i hem de poder aprofundir en la definició conjunta d'accions per tal de transformar la realitat o problemàtiques concretes detectades. També hem de valorar i prioritzar de nou si escau els territoris on estem intervenint. L'aterratge territorial de l'Acció Comunitària Inclusiva i el seu vincle amb els Serveis Socials pot contribuir a avançar en aquesta tasca tot definint quin és el paper dels serveis socials. La implementació de l'equip ETAC (equip tècnic d'acció comunitària) als Serveis Socials, és una tasca clau i prioritària en l'estratègia de d'aterratge per la seva estructura territorial i capacitat d'intervenció, detecció i implementació d'accions i projectes alineats amb els objectius estratègics de l'acció comunitària inclusiva.

Objectius

Objectiu General

1. Incorporar la dimensió comunitària per a la inclusió social a les polítiques socials municipals, amb la participació d'entitats, ciutadania i la resta d'agents del territori.
2. Promoure l'acció conjunta i coordinada als territoris on s'intervé per millorar l'impacte de les polítiques socials que s'hi implantin.
3. Donar visibilitat i posar en relleu les polítiques d'acció comunitària i d'inclusió social.
4. Introduir la cultura de l'avaluació en l'àmbit de la intervenció social

Objectius específics

Els objectius específics operativitzen les tres dimensions de l'acció comunitària per a la inclusió social.

Dimensió estratègica

1. Contribuir a difondre i posar en valor les diferents iniciatives i bones pràctiques que s'impulsin des del territori.
2. Avançar cap a un model d'acció comunitària que unifiqui mirades, discursos i metodologies d'intervenció al territori i que impliqui als diversos serveis que hi intervenen.

Dimensió metodològica

3. Acompanyar els serveis socials bàsics en la transició cap a metodologies d'acció comunitària.
4. Determinar el marc territorial on prioritzar una acció comunitària inclusiva.
5. Capacitar i donar suport tècnic en acció comunitària i inclusió social als i les professionals i agents del territori.

Dimensió relacional

6. Articular espais de treball conjunt que ajudin a abordar de forma integral les problemàtiques socials
7. Definir entre els i les professionals i els agents del territori i mitjançant una metodologia comunitària, quins factors d'exclusió s'abordaran.
8. Conèixer la realitat de l'exclusió social i l'impacte comunitari realitzant diagnòstics conjuntament amb els agents del territori

Metodologia de treball prevista

A partir del 2022 el Programa d'Acció Comunitària és responsabilitat directa dels Serveis Socials, amb l'objectiu que aquesta nova metodologia vagi impregnant en la manera d'intervenir des de l'Atenció Primària.

Es preveu continuar amb el grup motor del programa, que va començar el 2021, liderat per l'equip ETAC i del que formen part una representació d'altres serveis municipals. Tindrà com a missió liderar l'estratègia comunitària inclusiva a l'Ajuntament.

Es preveu convocar una "jornada de coneixença" de totes les professionals que intervenen a tots els territoris on començar a aplicar la mirada comunitària i inclusiva.

Es preveu dissenyar una plataforma online compartida on generar debat, compartir documentació, fer difusió, etc.

Es configura l'ETAC com a referent constant pels equips a l'hora de donar suport en la implementació del marc comú i de la plataforma compartida.

Pel que fa a la resta d'agents del territori, es preveu realitzar un nou mapeig i incorporar el màxim de mirades possible. Es preveu realitzar el que s'ha anomenat "assemblea de participants" per a poder millorar la seva implicació i incorporar la seva veu en el disseny i revisió de projectes.

Durant aquest període d'impàs 2022, en part es poden donar continuïtat a algunes accions i intervencions que es venien fent en el territori en el marc del PDC. L'objectiu és informar a aquests territoris que enguany és un any de transició i que per tant al 2023 poden canviar els territoris i/o les accions a desenvolupar en aquests. Allà on calgui, informarem i oferirem accés a d'altres recursos per a què puguin continuar duent a terme les accions que considerin.